

УДК 347.2/.3

Олександр ОЛИЦЬКИЙ,
*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРИКОРДОННОЇ КОМЕНДАТУРИ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості правового статусу спеціального підрозділу Державної прикордонної служби України – прикордонної комендатури швидкого реагування. Визначені елементи, через які розкривається правовий статус прикордонної комендатури швидкого реагування: місце в системі Державної прикордонної служби України, призначення, завдання і повноваження. З'ясовано, що даний підрозділ втілює адміністративно-правовий статус Адміністрації Державної прикордонної служби України, але має при цьому власний правовий статус, який підкреслює призначення, повноваження та місце його в структурі Державної прикордонної служби України. Запропоновано вважати правовий статус “прикордонна комендатура швидкого реагування” спеціальним.

Ключові слова: *правовий статус, Державна прикордонна служба України, прикордонні підрозділи, прикордонна комендатура швидкого реагування, охорона державного кордону, правові відносини, повноваження.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. *Об'єктивні чинники в охороні державного кордону України впливають на організаційно-штатну структуру Державної прикордонної служби України*

© Олицький О.

(далі – ДПСУ). Так, поява нових видів загроз, зокрема військової агресії Російської Федерації проти України, розпалювання збройного конфлікту в східних регіонах України, розвиток тероризму та загроза його поширення територією України обумовили закріплення Стратегією розвитку ДПСУ основних завдань прикордонного відомства [1], серед яких – формування та забезпечення розвитку підрозділів швидкого реагування. Саме на виконання цього завдання, з прийняттям 21 березня 2016 року наказу № 190 Міністерства внутрішніх справ України “Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України”, починають функціонувати прикордонні комендатури швидкого реагування ДПСУ (далі – ПКШР) [2]. На підтвердження цього Голова прикордонного відомства зазначив, що: “Державна прикордонна служба реагує на виклики часу, що позначається на реформі ДПСУ” [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Зважаючи на достатньо невеликий термін існування ПКШР, сьогодні вже є наукові праці які присвячені різним питанням функціонування даних підрозділів. У цих працях розглянуто: математичну модель задачі формування складу транспортної колони прикордонної комендатури швидкого реагування та її програмно-алгоритмічна реалізація (О. В. Боровик); проаналізовані сучасні погляди на ведення стабілізаційних операцій, які визначають характер завдань прикордонних підрозділів швидкого реагування під час участі у стабілізаційних діях військ (сил) (Глуздань О. П); розроблені рекомендації щодо організації матеріально-технічного забезпечення дій прикордонного підрозділу швидкого реагування під час загострення воєнно-політичної обстановки (А. Курашкевич); обґрунтовані методичні підходи до підготовки тактичних навчань з підрозділами швидкого реагування ДПСУ (В. В. Крутов); запропоновані рекомендації начальнику органу охорони державного кордону щодо планування застосування прикордонного підрозділу швидкого реагування під час загострення воєнно-політичної обстановки (В. В. Лемешко) тощо. При цьому поза увагою наукового пізнан-

ня залишається дослідження правового статусу ПКШР, що обумовило **актуальність** та новизну обраної теми наукової статті.

Метою статті є визначення правового статусу ПКШР та характеристика його елементів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття “правовий статус” не є новим у теорії права, але і до сьогодні немає єдиного розуміння його сутності. Так, правовий статус, як тлумачить Український юридичний термінологічний словник – як встановлене нормами права положення його суб’єктів, сукупність їхніх прав і обов’язків [4].

Спираючись на позицію А. П. Альохіна [5, с. 106], Д. В. Мандичев під правовим статусом розуміє складну правову конструкцію, що включає такі елементи, як: цілі, завдання, функції, компетенція, організаційний блок елементів та відповідальність [6, с. 112]. Щодо відповідальності, то вона є загальною для всіх структурних підрозділів ДПСУ та їх особового складу, тобто настає за невиконання або неналежне виконання свої обов’язків чи наказів начальників. Вважаємо, що відповідальність не характеризує в даному випадку статус дослідженого підрозділу.

Для визначення правового статусу державного органу А. Т. Комзюк вважає за необхідне з’ясувати його місце в загальній системі виконавчої влади, рівень і форму його правового регулювання; визначити межі його відання, визначити сферу суспільних відносин, які регулюються даним органом, перелічити об’єкти, йому підпорядковані, з’ясувати коло завдань, що на нього покладаються, сукупність прав і обов’язків (правомочностей) та його посадових осіб при виконанні покладених на орган функцій, тобто визначити міру можливої поведінки органу та його посадових осіб при виконанні ними своїх функцій (права), а також міру їх обов’язкової поведінки (обов’язки) [7, с. 63].

Є позиція авторів, які розглядають правовий статус суб’єктів права через їх правосуб’єктність, тобто включають у правовий статус призначення органів, їх завдання, функції, компетенцію і повноваження, форми, методи та цілі діяльності [8].

Отже, проаналізовані погляди щодо змісту правового статусу дозволяють нам визначити елементи, які, на наш погляд, можуть розкрити

правовий статус прикордонної комендатури швидкого реагування ДПСУ, а саме: місце в системі ДПСУ, призначення, завдання і повноваження.

Виходячи із загального розуміння категорії “правового статусу” в юридичній науці, адміністративно-правовий статус є регламентоване нормами адміністративного права становище, яке характеризується сукупністю прав, обов’язків, гарантій діяльності [9, с. 20]. При цьому Б. М. Ринажевський підкреслює, що у юридичній літературі існують і такі поняття, як “спеціальний правовий статус” [9, с. 18]. Під поняттям “спеціальний” можна розуміти: призначений виключно для кого-, чого-небудь; який має особливе призначення; який чимсь виділяється серед інших; не такий, як інші; особливий; який відзначається більшою, ніж звичайно, мірою свого вияву [10]. З’ясуємо, який саме притаманний правовий статус для ПКШР.

Державна прикордонна служба України має свою структуру, що забезпечує виконання завдань, поставлених перед прикордонним відомством державою. Стаття 6 Закону України “Про Державну прикордонну службу України” визначає загальну структуру та чисельність ДПСУ. Крім загальної структури, у згаданій вище статті закріплено, що у системі ДПСУ є і підрозділи спеціального призначення [11, ч. 4 ст. 6]. До складу основної оперативно-службової ланки ДПСУ, на яку покладається охорона певної ділянки державного кордону – прикордонного загону [11, ч. 10 ст. 6] можуть входити прикордонні комендатури, відділи прикордонної служби, прикордонні застави, контрольно-пропускні пункти, відділення прикордонного контролю [11, ч. 3 ст. 10]. В. Л. Зьолка підкреслює, що законодавець використовує словосполучення “можуть входити”, це свідчить про те, що на рівні Закону визначається орієнтовний перелік елементів прикордонного загону, це в свою чергу створює можливості для реформування системи ДПСУ [12, с. 188]. Тим самим надаються можливості своєчасно змінювати чи реформувати структурні підрозділи ДПСУ у зв’язку із наявністю чи відсутністю відповідних загроз у прикордонній сфері, у межах системи органів виконавчої влади, які координують діяльність відомства.

Адміністрація ДПСУ, посідаючи визначене місце в системі центральних органів виконавчої влади [13], має статус органу, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні [14, п. 1]. Адміністрація ДПСУ є суб'єктом адміністративно-правових відносин як орган держави, поряд з іншими (Президентом України, органами виконавчої влади тощо) органами. Державний орган створюється для здійснення визначеного виду державної діяльності, який залежить від предмета відання, поставлених завдань та виконуваних функцій. Такий орган, будучи первинною ланкою механізму держави, який внаслідок своєї діяльності реалізує ту чи іншу її функцію, має низку специфічних ознак, які виокремлюють його серед інших структурних елементів вказаного механізму [15, с. 28]. Крім того, Ю. В. Іщенко наголошує, що “суб'єктами адміністративно-правових відносин треба визнати і структурні підрозділи підприємств, установ, організацій” [16, с. 53]. Отже, ПКШР продовжує правовий статус АДПСУ, при цьому має свої відокремлені власні завдання в межах діяльності системи органів охорони державного кордону. Основним нормативно-правовим актом, що визначає правове становище ПКШР, є Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України (далі – Положення). У п. 2 цього Положення закріплено, що ПКШР є структурним підрозділом прикордонного загону, призначеним для захисту та посилення охорони визначеної ділянки державного кордону [2, п. 2].

Правовою основою діяльності ПКШР є Конституція України, закони України, укази Президента України та постанови Верховної Ради України, прийняті відповідно до Конституції та законів України, акти Кабінету Міністрів України, інші акти законодавства України та Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України [2, п. 3].

Організація виконання завдань комендатури здійснюється за окремим рішенням, що затверджується наказом АДПСУ. У разі загострення обстановки на державному кордоні безпосереднє рішення

щодо організації виконання завдань комендатури приймається начальником регіонального управління після затвердження його Головою Державної прикордонної служби України [2, п. 2].

До основних завдань комендатури належать:

участь у припиненні збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні України у взаємодії з підрозділами відповідних правоохоронних органів;

участь у взаємодії із частинами та підрозділами Збройних Сил України та інших військових формувань у відбитті вторгнення або нападу на територію України збройних сил іншої держави або групи держав;

участь у заходах із запобігання кримінальним та адміністративним правопорушенням, протидію яким законодавством віднесено до компетенції Державної прикордонної служби України, їх виявлення та припинення;

участь у межах, визначених законодавством України, у взаємодії з органами Служби безпеки України, органами внутрішніх справ та іншими правоохоронними органами у боротьбі з тероризмом [2, п. 6].

Комендатура відповідно до покладених завдань здійснює:

службові завдання: внутрішня служба та заходи, спрямовані на підтримання особового складу та техніки у постійній готовності до виконання раптово виниклих завдань у мирний час та бойової готовності при переході з мирного на воєнний стан; заходи з прихованого управління підпорядкованими підрозділами;

внутрішньо-організаційні завдання: заходи із забезпечення охорони державної таємниці, технічного захисту інформації, дотримання режиму секретності та ведення діловодства; інформаційно-аналітична робота, подання до штабу прикордонного загону поточних оперативно-службових (звітно-інформаційних) та звітних (узагальнених) документів;

завдання роботи з особовим складом підрозділу: правове, військово-патріотичне виховання особового складу, культурно-просвітницька робота, заходи щодо зміцнення правопорядку, морально-пси-

хологічного стану і дисципліни; підготовка особового складу згідно з програмами навчання; заходи із запобігання травматизму та загибелі особового складу комендатури;

завдання логістики: заходи із забезпечення належного утримання та використання матеріально-технічних засобів особовим складом комендатури; у межах повноважень своєчасне забезпечення підготовки особового складу, його господарських, культурно-побутових і соціальних потреб, утримання та експлуатація озброєння, техніки та майна; підтримання системи зв'язку та автоматизації, контроль за дотриманням вимог безпеки зв'язку та безпечного використання спеціальних телекомунікаційних систем [2, п. 10].

Крім цього, ПКШР під час виконання завдань з охорони державного кордону додатково здійснює:

захист державного кордону, припиняє будь-які спроби незаконної зміни проходження лінії державного кордону України. Таке завдання по своїй суті є трохи суперечливим у зв'язку із тим, що в Законі України “Про Державну прикордонну службу України” немає прямої вказівки на повноваження ДПСУ щодо захисту державного кордону. Лише визначені повноваження пов'язуються із такою діяльністю: “пов'язаної із захистом державного кордону” і “в інтересах забезпечення захисту державного кордону України”;

контроль за дотриманням режиму державного кордону, прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон та в контрольних пунктах в'їзду-виїзду;

безперервне добування, збирання, узагальнення та аналіз даних обстановки на ділянці відповідальності, прогнозує тенденції її розвитку;

інженерне облаштування державного кордону та експлуатацію інженерних споруд на ділянці (в районі) відповідальності;

припинення у межах компетенції збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, взяття участі у відбитті вторгнення або нападу на територію України у взаємодії з підрозділами Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом;

застосування зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України у випадках, визначених законодавством України; контроль за радіаційною обстановкою на ділянці (в районі) відповідальності [2, п. 11].

Отже, для ПКШР характерні дві групи завдань, ті, які здійснюються всередині підрозділу і спрямовані на організацію його функціонування та підготовку до виконання реалізації другої групи завдань, в який і реалізується призначення цього підрозділу.

Особовий склад ПКШР під час виконання завдань на визначеній ділянці має право:

розташовувати прикордонні наряди, пересуватися під час виконання службових обов'язків на будь-яких ділянках місцевості, перебувати на земельних ділянках, у житлових та інших приміщеннях громадян за їх згодою або без їх згоди у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, з повідомленням про це протягом двадцяти чотирьох годин прокурора, а також на території і в приміщеннях підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності з повідомленням про це їх адміністрації;

використовувати і застосовувати зброю, спеціальні засоби і заходи фізичного впливу самостійно або у складі підрозділів у порядку і випадках, передбачених нормативно-правовими актами;

вимагати від фізичних осіб припинення правопорушень і неправомірних дій, що перешкоджають здійсненню повноважень Державної прикордонної служби України;

здійснювати адміністративне затримання осіб на підставах і на строки, визначені законами, у тому числі іноземців та осіб без громадянства, які намагаються або незаконно перетнули державний кордон України;

здійснювати на підставах та в порядку, установлених законами, особистий огляд затриманих, а також оглядати і в разі потреби вилучати речі, що можуть бути речовими доказами або заподіяти шкоду здоров'ю людей;

відповідно до своєї компетенції обмежувати або тимчасово забороняти у випадках, які спричиняються обставинами, пов'язаними із забезпеченням охорони державного кордону України та проведенням навчань і бойових стрільб, виконання різних робіт, переміщення транспортних засобів, плавзасобів і доступ осіб на окремі ділянки місцевості чи об'єкти у прикордонній смузі, контрольованих прикордонних районах, за винятком робіт на будовах, що виконуються відповідно до міжнародних договорів, та на будовах державного значення і робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків стихійного лиха та осередків особливо небезпечних інфекційних захворювань;

використовувати засоби електронного зв'язку місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності під час припинення збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні України, відбиття вторгнення на територію України збройних формувань, ліквідації диверсійно-розвідувальних груп, а також в інших випадках на умовах, погоджених у встановленому порядку, з наступним відшкодуванням пов'язаних з цим витрат згідно із законодавством [2, п. 12]. Під час виконання завдань у відриві від місць постійної дислокації ПКШР повинні мати достатнє ресурсне забезпечення, що засноване на урахуванні потреб у їх високій мобільності, маневреності й автономності дій [17, с. 68].

Окремий правовий статус має комендант комендатури, який є відповідальною особою за бойову готовність комендатури, успішне виконання підрозділами завдань; підготовку, дисципліну та правопорядок, морально-психологічний стан особового складу, за внутрішній порядок, за стан і збереження озброєння, боєприпасів, спеціальної та іншої техніки, пального та інших матеріальних засобів комендатури і законність їх витрачання, за організацію і стан пожежної безпеки комендатури [2, п. 13].

Висновки. Отже, потреба у формуванні та забезпеченні розвитку підрозділів швидкого реагування прикордонного відомства виникла з урахуванням реальних і потенційних воєнних та терористичних загроз. Ці підрозділи повинні стати основою системи охорони на най-

більш загрозливих напрямках і елементом посилення прикордонних загонів у разі різкої зміни обстановки. Прикордонна комендатура швидкого реагування є тактичним підрозділом ДПСУ, який здатний самостійно виконувати завдання з охорони (посилення охорони) та захисту державного кордону [18, с. 34].

Правовий статус ПКШР визначається не законами, а лише підзаконними актами. На наш погляд, ці підрозділи мають спеціальний правовий статус. В. В. Лемешко, А. П. Курашкевич розглядають ПКШР серед підрозділів, які виконують спеціальні завдання [19, с. 56]. Так, саме виключні повноваження цих підрозділів, особливе призначення в структурі прикордонних загонів і ДПСУ в цілому визначають такий особливий статус. Перебуваючи в складі прикордонних загонів, їх застосування здійснюється за погодження і відповідно перебуває на контролі начальника регіонального управління та Голови Державної прикордонної служби України, що підсилює особливе становище ПКШР та виключне місце в діяльності ДПСУ.

Перспективними дослідженнями в цьому напрямку можуть стати окремі елементи правового статусу ПКШР та розроблення пропозицій змін до законодавства з питань узгодження функцій та завдань ДПСУ з її структурними підрозділами.

Список використаної літератури

1. Про схвалення Стратегії розвитку Державної прикордонної служби України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1189. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 220.
2. Про затвердження Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України : наказ Міністерства внутрішніх справ від 21 березня 2016 року № 190. *Офіційний вісник України*. 2016. № 34. Ст. 1341.
3. У ДПСУ розповіли про плани щодо реформ прикордонного відомства : *Сьогодні* 2017 р. від 29 грудня. URL : <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/v-gpsu-rasskazali-o-planah-po-reformam-pogranvedomstva-1102488.html>
4. Правовий статус : Український юридичний термінологічний словник. URL : <http://www.marazm.org.ua/document/termin/index.php?file=%CF%F0%E0%E2%EE%E2%E8%E9%20%F1%F2%E0%F2%F3%F1.txt>

5. Алехин А. П. Административная ответственность за правонарушения на транспорте. – Москва : Юрид. лит-ра, 1967. С. 140.
6. Мандичев Д. В. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу державної інспекції з контролю якості лікарських засобів. *Вісник Академії митної служби України. Серія : Право.* 2009. № 2 (3). С. 108–113.
7. Комзюк В. Т. Адміністративно-правові засоби здійснення митної справи : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. – Харків, 2003. 196 с.
8. Авер'янов В. Б., Крупная О. Д. Виконавча влада: конституційні засади і шляхи реформування. – Х. : Право, 1998. С. 13–21.
9. Ринажевський Б. М. Компетенція та повноваження військової служби правопорядку (служби правопорядку) у Збройних Силах України. *Право і безпека.* 2010. № 1. С. 15–21.
10. Словник української мови : в 11 томах. Том 9, 1978. С. 501. : URL : <http://sum.in.ua/s/specialjnyj>
11. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квітня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. № 27. Ст. 208.
12. Зьолка В. Л. Охорона національних інтересів України у прикордонній сфері (адміністративно-правовий аспект) : монографія. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015. 672 с.
13. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442. *Офіційний вісник України.* 2014. № 74. Ст. 2105.
14. Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України : постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 533. *Офіційний вісник України.* 2014. № 85. Ст. 2390.
15. Глущенко С. В. До питання про конституційно-правовий статус державного органу. *Адвокат.* 2012. № 6. С. 28–33.
16. Курс адміністративного права України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко [та ін.]. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
17. Купрієнко Д. А., В. В. Василевський Формалізація загальних потреб у матеріальних засобах прикордонних підрозділів швидкого реагування. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України : тези X Всеукраїнської науково-практичної конференції.* Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 68–69.
18. Глуздань О. П. Аналіз сучасних поглядів на ведення стабілізаційних операцій, які визначають характер завдань прикордонних підрозділів швидкого

реагування під час участі у стабілізаційних діях військ (сил). *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України : тези X Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2017. – С. 34.

19. Лемешко В. В., Курашкевич А. П. Про необхідність подальшого розвитку прикордонних підрозділів для виконання спеціальних завдань у державній прикордонній службі України. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : тези IX Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2016. С. 55–56.

Рецензент – доктор юридичних наук Ляшук Р. М.

Олицкий А. Н. Правовой статус пограничной комендатуры быстрого реагирования Государственной пограничной службы Украины

В статье исследованы особенности правового статуса специального подразделения Государственной пограничной службы Украины – пограничной комендатуры быстрого реагирования. Определены элементы, через которые раскрывается правовой статус “пограничная комендатура быстрого реагирования”: место в системе Государственной пограничной службы Украины, назначение, задачи и полномочия.

Выяснено, что данное подразделение воплощает административно-правовой статус Администрации Государственной пограничной службы Украины, но при этом имеет собственный правовой статус, который подчеркивает назначения, полномочия и место его в структуре Государственной пограничной службы Украины. Предложено считать правовой статус “пограничная комендатура быстрого реагирования” специальным.

Ключевые слова: *правовой статус, Государственная пограничная служба Украины, пограничные подразделения, пограничная комендатура быстрого реагирования, охрана государственной границы, правовые отношения, полномочия.*

Olytskiy O. The legal status of the Border Commandant's Office of the Rapid Reaction of the State Border Guard Service of Ukraine

External and internal threats to border security affect the organizational and staff structure of the State Border Guard Service of Ukraine. The development strategy of the State Border Guard Service of Ukraine provided for the formation and provision of development of rapid reaction units taking into account all existing threats. Thus, on March 21, 2016, the Order No. 190 of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine adopted the “Regulation on the Border Guard Commandant of the Rapid Reaction of the State Border Guard Service of Ukraine”. Since that time, the Border Guards’ Commissariat of Rapid Response of the State Border Guard Service of Ukraine has begun to function.

For a short period of time, the Border Commandant of the Rapid Response, today already has scientific works devoted to various issues of the functioning of these units. At the same time, studying the legal status of the border commandant’s office of rapid reaction, which caused the relevance of the topic of the scientific article, remains beyond the attention of scientific knowledge.

Different views are being analyzed to understand the content of the right status. The elements of the legal status of the Border Commandant’s Office of the rapid response of the State Border Guard Service of Ukraine: the place in the system of the State Border Guard Service of Ukraine, appointment, tasks and authority were determined.

It was clarified that the Border Commandant of Rapid Response represents the administrative and legal status of the State Border Guard Service of Ukraine, but has its own legal status. The Rapid Reaction Border Commandant Command is a structural unit of the border guard detachment, and is intended to protect and strengthen the protection of a specific section of the state border.

For the border commandant’s office of rapid response characterized by two groups of tasks that are carried out within the unit and aimed at organizing its operation and preparation for implementation of the implementation of the second group of tasks, in which the purpose of this unit is realized.

A separate legal status is the commandant of the commandant’s office, which is responsible for the combat readiness of the commandant’s office,

the successful execution of unit tasks; training, discipline and law and order, the moral and psychological state of personnel, for internal order, for the state and preservation of armaments, ammunition, special and other equipment, fuel and other material resources of the commandant's office and the lawfulness of their spending, for the organization and state of the fire department of the commandant's office.

It is concluded that the need for the formation and maintenance of the development of the units of the rapid response of the border authority was created taking into account real and potential military and terrorist threats. These units are the basis of the system of protection in the most threatening directions and an element of reinforcement of the border units in the event of a sharp change in the situation. The Rapid Reaction Border Commandant Command is a tactical unit of the State Border Guard Service of Ukraine, which is capable of independently performing tasks of protection (strengthening of protection) and protection of the state border.

The Rapid Reaction Border Guards have a special legal status. These divisions are endowed with special powers in the structure of the border units and the State Border Guard Service of Ukraine. They are part of the border units, and their application is carried out with the consent of the head of the regional administration and the head of the State Border Guard Service of Ukraine. This strengthens the special position of the Border Commandant of Rapid Response and the exclusive place in the activities of the State Border Guard Service of Ukraine.

Keywords: *legal status, State Border Guard Service of Ukraine, border units, border commandant's office of rapid reaction, protection of the state border, legal relations, powers.*